

บันทึกองค์ความรู้

ชื่อเรื่อง	สรุปการสัมมนา “รับฟังความคิดเห็นในการถอดกัญชาออกจากบัญชียาเสพติดเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ในการรักษาโรค”
ชื่อผู้บันทึก	นางภัทรินทร์ สันนุ้ย นักวิชาการปฏิรูปกฎหมายอาวุโส
วันเดือนปี	วันจันทร์ที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙
แหล่งที่มาของความรู้	การสัมมนา “รับฟังความคิดเห็นในการถอดกัญชาออกจากบัญชียาเสพติดเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ในการรักษาโรค” จัดโดย สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ หอประชุมพื้งบุญ ชั้น ๘ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
เนื้อหา	

หัวข้อ “ประโยชน์ทางการแพทย์ของกัญชาต่อแพทย์แผนไทย”

นายแพทย์สมนึก ศิริพานทอง เลขาธิการสถาบันชีวโมเลกุลทางการแพทย์แห่งประเทศไทย

- การเรียนรู้ที่ผ่านมาเรานำฝิ่นมาสกัดเป็นมอร์ฟินเพื่อใช้รักษาโรค ส่วนคำตอบใหม่ในวงการแพทย์ตอนนี้ คือ กัญชาใช้รักษาโรคได้ แต่ขณะนี้ยังไม่มีการเปิดให้ใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งหากพิจารณารวมกันแล้วจะพบว่าพืชกระท่อม กัญชา และฝิ่น สามารถนำมาใช้รักษาโรคได้ หรือกรณี “กัญชง” ถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจซึ่งอาจจะนำมาปลูกแทนพืชเศรษฐกิจอื่นที่ตอนนี้ราคาตกได้ เช่น ทดแทนการปลูกต้นยาง เป็นต้น

- ตัวอย่างการนำกัญชามารักษาโรคมะเร็ง เช่น โรงพยาบาลในจังหวัดอุดรธานี มีการนำกัญชามารักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี เป็นต้น โดยผลสุดท้ายหากเรานำยาต่างประเทศมารักษาผลก็คือคนไข้เสียชีวิต

- ตัวอย่างในประเทศ

- (๑) ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการถอดถอนกัญชาออกจากบัญชียาเสพติด โดยมีการอนุญาตให้สามารถปลูกกัญชาได้ภายในครัวเรือน

- (๒) ประเทศอังกฤษ มีการนำกัญชามาผลิตเป็นยารักษาโรค

- (๓) ประเทศอิสราเอล มีการอนุญาตให้เอากัญชาไปรักษาโรคได้ แต่มีการควบคุมอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่เป็นการเปิดเสรี

- อาการลงแดงเกิดจากการเสพกัญชาที่เป็นแ่งๆ ที่มีการลักลอบนำเข้ามา อาการจะแตกต่างจากกัญชาที่ปลูกเองจากต้น

- กัญชามีสาร THC (Tetrahydrocannabinol) และสาร CBD (Cannabidiol) สามารถนำมารักษาโรคได้

นายแพทย์สมยศ กิตติมั่นคง สำนักโรคติดต่อฯ โดยแมลง กรมควบคุมโรค

- ขณะนี้มีการนำกัญชามารักษาโรคอย่างลับๆ เช่น การนำกัญชามารักษาโรคมะเร็ง โรคเอดส์ เป็นต้น โดยประเทศญี่ปุ่นมีการนำผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากกัญชาไปจดสิทธิบัตรแล้ว

- หากมีการพิจารณาถอดกัญชาออกจากบัญชียาเสพติด ควรต้องพิจารณาพืชกระท่อมด้วย เนื่องจากพืชกระท่อมก็สามารถนำมารักษาโรคได้ โดยมีงานวิจัยของไทยยืนยันว่ากัญชาสามารถรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดีได้ (งานวิจัยโดยมหาวิทยาลัยรังสิต)

- กัญชาไม่มีฤทธิ์เสพติด ใช้รักษาคนติดเฮโรอีนและมอร์ฟิน พอร์รักษาให้หายแล้วก็ไม่มีอาการติดกัญชาด้วย โดยกัญชาที่ใช้ในทางการแพทย์ คือ การใช้กัญชาเดี่ยวๆ และหากจะนำกัญชาใช้ในลักษณะของยารักษาโรคจะพิจารณาได้ ดังนี้

- (๑) การให้กัญชาขายแบบยาแผนโบราณ : ขึ้นทะเบียนยาแผนโบราณ เป็นคัมภีร์ยาโบราณ

- (๒) การให้กัญชาขายแบบยาแผนปัจจุบัน : ขึ้นทะเบียนยาแผนปัจจุบัน มีข้อมูลงานวิจัยในคน

- (๓) การให้กัญชาขายแบบยาสมุนไพร : ไม่ต้องขึ้นทะเบียน ห้ามบรรยายสรรพคุณ

- ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการนำกัญชามาใช้ในทางการแพทย์ จะใช้เป็นดอก ไม่ใช่ใช้ในลักษณะของแคปซูล

- ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๗๖ ที่กำหนดคำนิยาม “ตำรับยา” จะทำให้เราต้องซื้อขายจากต่างประเทศเท่านั้น โดยตำรับยาได้มาจาก

- (๑) คัมภีร์ยาแผนโบราณ

- (๒) งานวิจัยในคน

- (๓) การทำวิจัยกัญชาเพื่อนำมาเป็นยารักษาเฉพาะ

โดยจะส่งผลให้เป็นการเอื้อต่อบริษัทข้ามชาติในการขายยาจากกัญชา เป็นการไม่ส่งเสริมให้คนไทยพึ่งตนเอง และเป็นการตัดขาดคนไทยในการใช้สมุนไพรราคาถูก

- ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

- (๑) ต้องมีทางเลือกในการนำกัญชามารักษาโรค

- (๒) ต้องอยู่บนพื้นฐานข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์

- (๓) พืชกระท่อมและกัญชาไม่ใช่ยาเสพติด

- (๔) ผู้ป่วยโรคมะเร็ง โรคลมชัก โรคเอดส์ ต้องการเข้าถึงกัญชาอย่างเร่งด่วน

หัวข้อ “แนวทางใหม่ของการรักษา เพื่อทุกชีวิตไม่สิ้นหวัง”

ผู้ป่วยโรคลมชักในเด็ก

- กรณี ๑ : ผู้ป่วยมีอาการเกร็งและชัก หลังจากนั้นใช้น้ำมันกัญชามา ๓ เดือน ก็มีอาการทุเลาดีขึ้น
- กรณี ๒ : มีโรคประจำตัวหลายโรค เช่น ปอดติดเชื้อ โรคนิวโมเนีย มีอาการชักและตัวเขียว มีการทำร้ายตนเอง เป็นต้น แต่ตอนนี้อาการชักเริ่มดีขึ้น ฟันตัวได้เร็วจากอาการผ่าตัด โดยปกติเมื่อทำการผ่าตัดจะมีอาการปวดมาก และใช้ยากันชักไม่ได้เพราะจะมีอาการแพ้ซึ่งอาจจะส่งผลให้เสียชีวิตได้ แต่พอใช้น้ำมันกัญชาก็มีอาการดีขึ้น
- กรณี ๓ : เป็นโรคทางสมองและมีอาการตัวเขียว เมื่อใช้กัญชาก็มีอาการดีขึ้น

นายแพทย์สมนึก ศิริพานทอง เลขาธิการสถาบันชีวโมเลกุลทางการแพทย์แห่งประเทศไทย

- ประเทศอังกฤษ มีการถอนกัญชารักษาจากบัญชียาเสพติด และให้เป็นยารักษาโรค แต่หากประเทศไทยจะทำการถอดกัญชาไม่ให้ป็นยาเสพติดด้วย เราจะต้องตอบได้ว่า “ประชาชนจะได้อะไร”
- โดยเฉพาะมาตรา ๗๖ ในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่กำหนดคำว่า “ตำรับยา” จะเป็นการเอื้อต่อบริษัทยาจากต่างประเทศ ดังนั้น ต้องเปลี่ยนให้ใช้คำว่า “สมุนไพร” แทน และต้องมีการควบคุมการปลูก เช่น ประชาชนที่ขออนุญาตปลูกกัญชาจะปลูกได้ไม่เกิน ๖ ต้น เป็นต้น

นายแพทย์สมยศ กิตติมั่นคง สำนักโรคติดต่อนำโดยแมลง กรมควบคุมโรค

- การยกตัวอย่างข้อมูลเปรียบเทียบรายได้ของเกษตรกร

ทำนา	ปลูกกัญชา
๑,๐๐๐ กิโลกรัม ต่อ ๑ ไร่	๔๐๐ ต้น ต่อ ๑ ไร่
รายได้ ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อ ๑ ไร่	รายได้ ๕๐๐ บาท ต่อ ๑ ต้น
	รวมรายได้ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ต่อ ๑ ไร่

- กัญชาทางการแพทย์ จะมีการควบคุมโดยใบสั่งยา และจะต้องมีการลงทะเบียนการปลูก
- ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ
 - (๑) ให้มีการถอดพืชกระท่อมและกัญชารักษาจากบัญชียาเสพติด
 - (๒) มีการกำหนดกัญชาให้เป็นสมุนไพรตามใบสั่งแพทย์
 - (๓) ให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกและร้านจำหน่ายด้วย
 - (๔) อนุญาตให้ผู้ป่วยที่ต้องใช้กัญชาโดยผ่านระบบการขึ้นทะเบียน

สรุป

- วิธีการใช้กัญชาในการรักษามี ๒ วิธี คือ (๑) เหน็บยาทางทวารหนัก และ (๒) วิธีการกิน โดยการเหน็บยาทางทวารหนักจะดูดซึมเข้าสู่ร่างกายได้ดีกว่า
- ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการถอนกัญชาออกจากยาเสพติดแล้ว ผลที่ตามมา คือ วัยรุ่นสูบกัญชาน้อยลง เพราะรู้สึกไม่เท่เหมือนเก่า เนื่องจากกัญชาถูกกำหนดว่าเป็นยาไปแล้ว
- กัญชามี ๓๓ สายพันธุ์ สิ่งที่ต้องมีการดำเนินการต่อมา คือ การพัฒนาสายพันธุ์ของกัญชาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

หัวข้อ “แนวทางการแก้ไขกฎหมายเพื่อถอดกัญชาออกจากบัญชียาเสพติด”

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- ปัจจุบัน “กัญชา” เป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ ซึ่งการกำหนดว่าสิ่งใดเป็น “ยาเสพติดให้โทษ” จะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และเป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดซึ่ง “กัญชา” เป็นยาเสพติดที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น การจะถอดกัญชาออกจากบัญชียาเสพติดให้โทษก็จะต้องมีการแก้ไขกฎหมาย และจะต้องมีข้อมูลทางการแพทย์ว่าสามารถรักษาโรคได้
- ประเทศสมาชิกที่ลงนามในอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติ (UN) หากมีการนำกัญชามาใช้ประโยชน์จะต้องมีการควบคุมช่อดอกและใบ และมีหลักการ ดังนี้
 - (๑) การปลูกต้องกำหนดพื้นที่อย่างเข้มงวดและชัดเจน
 - (๒) ต้องมีการควบคุมการรั่วไหล
 - (๓) ต้องมีองค์กรของรัฐดูแล ทั้งการเก็บรักษาและการจำหน่าย
 - (๔) ต้องมีการทำบัญชี
 - (๕) ต้องมีการทำรายงานในสหประชาชาติรับทราบด้วย
 ดังนั้น หากประเทศไทยจะปลูกกัญชา ต้องมีการรายงานต่อสหประชาชาติ ต้องมีกระบวนการควบคุม และปลูกกัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์
- “กัญชง” (Hemp) ในต่างประเทศจะมีการอนุญาตส่วนเกินเพื่อนำไปทำเส้นใยหรือสิ่งทอ ส่วนที่เป็นดอกจะนำไปทำเป็นอาหาร สำหรับประเทศไทยจะมีการเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขลงนามในประกาศเพื่ออนุญาตให้มีการปลูกกัญชง ซึ่งการอนุญาตดังกล่าวจะให้เฉพาะที่เป็นเส้นใย และเพื่ออุตสาหกรรมหรือการสิ่งทอ ไม่ใช่เพื่อการรักษาโรค

- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับกัญชา ดังนี้
 - (๑) กำหนดห้ามมีการผลิต โดยจะมีการอนุญาตเป็นรายๆ ไป
 - (๒) มีการกำหนดโทษ หากมีการฝ่าฝืน รวมถึง คนยุ่งและคนส่งเสริม
- ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด มีข้อสังเกต ดังนี้
 - (๑) มีการเปลี่ยนแปลงประเภทของยาเสพติด เช่น กัญชา พืชกระท่อม จะไม่มีอยู่ในตัวอย่างของประเภทยาเสพติด
 - (๒) มีการกำหนด Harm Reduction เช่น การทดลองปลูกพืชเสพติด การให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจกำหนดพื้นที่ใช้ยาเสพติด เป็นต้น
 - (๓) กระบวนการรักษาผู้เสพยาเสพติดเปรียบเสมือนเป็นผู้ป่วย เสนอให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ดูแลรักษา
 - (๔) การประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่พิจารณาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดมีการรับฟังความเห็นจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ด้วย เช่น ภาคประชาสังคม สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เป็นต้น

พล.ต.ต.ศุภกิจ ศรีจันทนนท์ รอง ผบช.ปส. กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

- แม้ที่ผ่านมาจะมีการปราบปรามยาเสพติดมาโดยตลอดแต่ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดก็ยังไม่ลดลง เมื่อมีการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดใหม่ๆ ต้องมีการทำความเข้าใจกับคนส่วนมากและประชาชนส่วนใหญ่คิดเห็นอย่างไร
 - กฎหมายยาเสพติดส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกระทรวงสาธารณสุข (มีมากกว่า ๑๐ ฉบับ) ดังนั้น ต้องให้แพทย์ทำความเข้าใจร่วมกันก่อนในแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่มีการนำเสนอ
 - การกำหนดว่าสิ่งใดเป็น “ยาเสพติด” หรือใครมีการเสพยา จะถือว่าเป็นอาชญากร ซึ่งปัญหายาเสพติด (Hard Drug) จะมีความสัมพันธ์กับการก่ออาชญากรรม
 - ข้อมูลที่มีการนำเสนอต้องมีการรับรองและเชื่อถือได้ การพิจารณาร่วมกันต้องแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับภายใต้กรอบของสหประชาชาติ รวมทั้ง ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้สังคมมีความเข้าใจ โดยเป็นหลักเกณฑ์ที่ผ่านการคัดกรองมาแล้ว กฎหมายยาเสพติดเป็นเรื่องละเอียดอ่อนต้องมีการทำความเข้าใจเป็นอย่างมาก

สรุปผลเพื่อจัดทำข้อเสนอต่อรัฐบาล

- ควรมีการพิจารณาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดในบางมาตราที่ยังคงมีปัญหาอยู่ เช่น มาตรา ๗๖ เกี่ยวกับเรื่องตำรับยา โดยให้พิจารณาไปในทางที่เป็นสมุนไพร์ เป็นต้น
- “กัญชง” (Hemp) แม้มีสรรพคุณทางยาไม่สูงมากนัก แต่เห็นควรนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นด้วย
- การเสพยาเสพติดไม่ควรมีโทษทางอาญา
- จะมีการรวบรวมความเห็นและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป
